

Pedagogisch beleid
Gastouderbureau TOBi

Omwille van de leesbaarheid van dit document spreken wij in dit pedagogisch beleidsplan over 'ouder(s)' en 'haar' als het om de gastouder gaat. Waar 'ouder(s)' staat kan ook 'verzorger(s)' gelezen worden evenals er voor 'haar' 'hem' gelezen kan worden.

Het kind staat centraal

Het pedagogische beleid van Gastouderbureau TOBi biedt gastouders en ouder(s) een leidraad en inzicht in het handelen tijdens de opvang van kinderen in een sfeer van geborgenheid, vertrouwen en veiligheid. Zo kunnen de kinderen zich optimaal ontwikkelen tot unieke en zelfstandige personen en hun plek vinden in het sociale en maatschappelijke leven.

De opvang levert een bijdrage aan de ontwikkelingsmogelijkheden van het kind

Iedere opvangsituatie, bij de verschillende gastouders, is anders. Het pedagogisch werkplan van de gastouder biedt de mogelijkheid het pedagogisch beleid van TOBi te vertalen naar haar eigen pedagogisch handelen. Met het werkplan kan de gastouder aan de ouder(s) laten zien hoe zij het pedagogisch beleid van TOBi ten uitvoering brengt in de praktijk. Het werkplan zorgt ook voor bewustzijn van de werkwijze van de gastouder. De gastouder moet in staat zijn overlappende activiteiten (o.a. huishoudelijke activiteiten en de eventuele verzorging van eigen kinderen) zodanig te combineren met de opvang van gastkinderen, dat een evenwichtige en adequate dagindeling gehandhaafd blijft. Het pedagogisch beleid en werkplan vormen ook een uitgangspunt voor onderlinge gesprekken als de evaluatie na de proefperiode van 6 weken en de jaarlijkse voorgangsgesprekken met vraagouder(s) en gastouders. Daarnaast is het pedagogisch werkplan ook een middel om naar het pedagogisch handelen van de gastouder te kijken. Het werkplan is op te vragen bij de gastouder en staat ook in het online systeem van TOBi.

TOBi ziet er op toe dat gastouders handelen volgens het pedagogische beleid en begeleidt gastouders daarin.

De opvang is aanvullend op de zorg en opvoeding thuis

Gastouderopvang is een kwestie van vertrouwen. Ouder(s) vertrouwen hun dierbaarste bezit toe aan professionele gastouders. Ouder(s) moeten de zekerheid hebben dat hun kind ook tijdens hun afwezigheid een veilige en geborgen opvang en een verantwoorde opvoeding wordt aangeboden. Ouder(s), TOBi en de overheid verwachten van de gastouder een duidelijke en positieve bijdrage aan de opvoeding van het (gast)kind. Het belang van het kind staat bovenaan in onze visie en het beleid van TOBi. De kinderen moeten zich bij de gastouder thuis voelen. Het creëren van een veilige en geborgen omgeving is een samenspel tussen de gastouder, de kinderen en de ruimte waarin ze zich bevinden. Een veilige kindvriendelijke en huiselijke omgeving met voldoende uitdaging draagt mede bij aan de ontwikkeling van de kinderen.

Ouders worden betrokken bij de opvang.

Er vindt professionele opvang plaats bij de gastouder of de vraagouder (gastouder aan huis) thuis. De gastouder en het opvangadres voldoen aan de kwaliteitscriteria Wet Kinderopvang, de gastouder staat ingeschreven in het landelijk register kinderopvang en voldoet aan de kwaliteitseisen (zie algemene voorwaarden TOBi).

TOBi onderscheidt zich van andere gastouderbureaus door warm persoonlijk contact te onderhouden met de gastouder en vraagouder. TOBi kiest er bewust voor om kleinschalig en regionaal werkzaam te zijn. Zo is er ruim voldoende tijd om regelmatig op huisbezoek te gaan bij gastouders en de kinderen te leren kennen. TOBi begeleidt de gastouders o.a. tijdens deze huisbezoeken in hun deskundigheid en daar waar zij ondersteuning nodig achten als het om de werkzaamheden van de gastouder gaat. TOBi biedt ook thema bijeenkomsten aan om gastouders te begeleiden in hun werkzaamheden en het bevorderen van de pedagogische kwaliteit van de opvang.

TOBi onderhoudt warm contact met gastouders en vraagouders.

De pedagogische basisdoelen

Een gevoel van emotionele veiligheid bieden.

Een veilige basis, een thuis waar de kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Zonder een veilige, emotionele basis kan een kind zich niet ontwikkelen.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties.

Kinderen leren zich in een ander te kunnen verplaatsen, communiceren, samenwerken en anderen kinderen te helpen.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.

Door het ontwikkelen van veerkracht, zelfvertrouwen en andere persoonskenmerken, leren kinderen om allerlei soorten problemen adequaat aan te pakken en zich aan te passen bij veranderingen.

Het overbrengen van normen en waarden.

Kinderen krijgen de kans om de waarden en normen en de culturen van de samenleving waarvan zij deel uit maken, eigen te maken.

TOBi gebruikt de vier competenties van prof. J.M.A. Rixen Walraven, als uitgangspunt in het pedagogisch beleid. TOBi heeft de competenties uitgewerkt en zal de uitgangspunten verderop in dit beleidsplan toelichten.

Het geven van een gevoel van emotionele veiligheid

Elk kind en elke volwassene heeft de behoefte zich zowel fysiek als emotioneel veilig te voelen. Kinderen maken contact vanaf het moment dat ze worden geboren. Een baby doet dat al door te kijken, lachen, huilen of bewegen. Als een volwassene positief reageert, ervaart het kind dat de volwassene luistert en voelt het kind zich gezien, gehoord en begrepen. Kinderen voelen zich veilig wanneer zij voelen dat ze gezien en gehoord worden en wanneer zij een reactie krijgen waaruit blijkt dat hun intenties goed begrepen zijn. Hierdoor kunnen zij zich weer verder ontwikkelen.

Werken aan emotionele veiligheid:

Een band opbouwen. Door te kiezen voor gastouderopvang, wordt er ook gekozen voor een vaste vertrouwde verzorger voor het kind. De voorkeur heeft dat de kinderen en gastouder elkaar meerdere malen per week zien. Daardoor is er voldoende gelegenheid elkaar te leren kennen en aan elkaar te wennen. Kinderen, ouder(s) en gastouder kunnen ontdekken hoe eenieder is en hoe er wordt gereageerd. Zo wordt de omgang met elkaar voorspelbaar, betrouwbaar en emotioneel veilig.

Oog hebben voor signalen en intenties; empathisch vermogen. Er gebeurt veel tegelijk in een opvang en het vraagt goede observatie om te zien welke signalen alle kinderen geven. Kinderen uiten zich zowel non-verbaal als verbaal. Signalen zijn o.a.: lichaamshouding, gezichtsuitdrukkingen, stemgebruik en intonatie. Daarnaast vindt er ook gewenst en ongewenst gedrag plaats, beide kunnen gebruikt worden om aandacht voor de behoeftes te vragen. Bij onduidelijke signalen/ intenties of ongehoord ongewenst gedrag is het van belang om als ouder(s) en gastouder in gesprek te gaan, om te kijken waar de oorzaak ligt. Het is belangrijk dat de ouder(s) de gastouder op de hoogte brengen van een belangrijke gebeurtenis in het leven van het kind zoals een overlijden of scheiding. Deze gebeurtenis kan een verandering in het gedrag van een kind veroorzaken. De gastouder kan hier dan adequaat op reageren.

Contact maken. Een belangrijk aspect van veiligheid is de manier waarop je als ouder(s) en gastouder contact maakt of reageert op het contactinitiatief van het kind. Ga bij het maken van contact zoveel mogelijk op de hoogte van het kind zitten en vraag vanuit eigen beleving of het klopt dat het kind iets wil laten zien of duidelijk wil maken. Voorbeeld: Menno, ik denk dat je me wilt laten zien hoe hoog de blokkentoren is geworden, klopt dat?'

Respect voor autonomie. Kinderen de ruimte geven om te zijn wie ze willen zijn en zichzelf daarin te ontdekken. Dit kan soms betekenen dat je als ouder(s) en gastouder zelf even geduld moet hebben om het kind zo te laten zien dat je het vertrouwen hebt in het kind dat hij of zij het zelf kan (leren doen).

Individuele aandacht geven. Het is belangrijk dat het kind ervaart dat hij/zij gezien wordt tussen andere kinderen. Dat er af en toe tijd is voor een individueel, exclusief momentje. Emotioneel bijtanken kan ook een momentje van rust, gezelligheid, en vertrouwelijkheid zijn.

Aandacht voor overgangssituaties. Van de ene naar de andere situatie overgaan is niet makkelijk voor kinderen. Ze moeten loslaten wat ze aan het doen zijn en weer in iets nieuws stappen. Dat kan een gevoel van onveiligheid geven. Kinderen hebben dan extra begeleiding nodig. Denk dan aan momenten als; binnenkomst, naar bed gaan, eten etc. Vaste rituelen en aankondigen zijn dan belangrijk. Het is bijvoorbeeld van belang dat ouder(s) en gastouder bespreken wat de haal en brengtijden zijn, zodat de overgang voor het kind duidelijk en voorspelbaar is.

Aanmoedigen en complimentjes geven. Kinderen voelen zich prettig als ze merken dat ze er mogen zijn en ze positief benaderd worden. Oprechte belangstelling tonen, prijzen dat ze de moeite nemen en het geven van concrete complimenten voorkomt dat ze het gevoel krijgen niet aan verwachtingen te voldoen.

Structuur bieden. Kinderen weten graag waar ze aan toe zijn, een dagindeling maakt de dag inzichtelijk. Maar ook duidelijke regels en grenzen bieden houvast. Ook de houding van gastouder en ouder(s) is belangrijk, het is fijn voor kinderen wanneer je in woord en daad en voorspelbaar bent.

Als er sprake is van emotionele onveiligheid of kindermishandeling gaat TOBi met gastouder en ouder(s) in gesprek en zet daar waar nodig de meldcode in gang (zie hiervoor de app Meldcode Kindermishandeling, te downloaden in de app-store).

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Het ontwikkelen van persoonlijke competentie gaat over het ontwikkelen van persoonskenmerken en over de verschillende ontwikkelingsgebieden. Mede door de ontwikkeling in de verschillende ontwikkelingsgebieden werken kinderen aan hun persoonlijke competenties. Veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit leren kinderen allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen in veranderende omstandigheden. Zo leren kinderen bijvoorbeeld een stap te maken in doorzetten wanneer je ze uitleg en de ruimte geeft om zelf te leren schommelen.

De verschillende ontwikkelingsgebieden waar aan gewerkt kan worden zijn:

Sociaal- emotionele ontwikkeling. Het gevoel er te mogen zijn. Er als individu te zijn, maar ook onderdeel te zijn van een groep. Leren dat je op anderen kunt vertrouwen, dat je hulp kunt vragen en dingen samen kunt doen. De basis voor deze veilige omgeving wordt geschept door de gastouder, zij zorgt er voor dat elk kind zich gezien en gehoord voelt en de ruimte krijgt.

Verstandelijke ontwikkeling. De wereld leren begrijpen. Onderzoeken, logisch denken, oorzaak en gevolg ontdekken. De gastouder zorgt voor uitdagend speelgoed en een rijke (leer-)omgeving zodat de kinderen geprikkeld worden tijdens hun spel om net iets verder te denken/ doen.

Communicatieve ontwikkeling. Alle kinderen communiceren; non-verbaal en verbaal. Vanaf ongeveer één jaar begint het kind meer te praten, voor die tijd maakt het al geluiden en gebaren. Bij communicatie gaat het zowel over het zelf communiceren als het goed begrijpen wat een ander bedoelt. De gastouder biedt spelletjes/ speelgoed aan die de woordenschat vergroten en leest dagelijks voor op het niveau van het kind en benoemt veel van wat zij doet of van wat de kinderen doen.

Motorische ontwikkeling. Kinderen ontwikkelen grof motorische vaardigheden (lopen, rennen, klimmen) en fijn motorische vaardigheden (aan- en uitkleden, blokjes bouwen, verven en puzzels maken). Ze leren evenwicht te bewaren, gevaar onderkennen, schrijven, bouwen en uitvinden. Het is belangrijk als gastouder en ouder(s) te bespreken waarin het kind uitgedaagd kan worden. Dit kan bijvoorbeeld door te knutselen, te koken, te spelen met speelgoed wat bij de leeftijd en mogelijkheden van het kind past of juist met speelgoed wat net wat uitdagender is. Buiten spelen is ook een belangrijk aspect voor de motorische ontwikkeling. Kinderen hebben dan meer de ruimte om zich te bewegen.

Zintuiglijke ontwikkeling. Zien, horen, voelen, proeven, ruiken en aanraken. De gastouder laat het kind de wereld daadwerkelijk beleven, door te zorgen dat het kind verschillende materialen aan mag raken en andere zintuigen kan gebruiken. Voor baby's is het bijvoorbeeld een stuk van de ontwikkeling om speelgoed in hun mond te stoppen en zo af te tasten wat het is.

Creatief beeldende ontwikkeling. Kinderen kunnen zich niet alleen uiten door te bewegen en te communiceren, maar ook door expressie. Dansen, zingen, knutselen zijn daar heel belangrijk in. Het proces is hierbij veel belangrijker dan het werkelijke resultaat. Creatief zijn stimuleert ook om flexibel om te gaan met nieuwe situaties en tegenslag. De gastouder kan activiteiten op creatief vlak aanbieden en liedjes zingen/ dansen met de kinderen.

Het gaat om het ontwikkelen van een eigen identiteit van het kind. Wie ben ik, wat vind ik leuk, waar ben ik wel of niet goed in? Wanneer mag ik voor mezelf kiezen, durf ik voor mijn mening op te komen? Deze competentie hangt nauw samen met de volgende, 'de sociale competentie'. Waar het individu verbonden is met de groep waarin hij of zij zich bevindt.

Het geven van gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competenties.

Zoals hierboven al aangegeven hangt het ontwikkelen van sociale competenties nauw samen. Kinderen zijn onderdeel van een groep, thuis in het gezin, binnen de familie en ook in de opvang. Leren een relatie op te bouwen met anderen is dan ook een belangrijke vaardigheid. Een belangrijke taak van de gastouder is kinderen te begeleiden in het leren hoe om te gaan met anderen. Kinderen leren om zich in een ander te verplaatsen, te communiceren, samen te werken, anderen te helpen, conflicten te voorkomen en op te lossen en een bijdrage leveren aan het ontwikkelen van hun sociale verantwoordelijkheid.

Het stimuleren van sociale competenties:

Rolmodel. Als gastouder ben je een voorbeeld en draag je uit hoe de omgangsvorm tussen de kinderen onderling zou moeten zijn.

Autonomie versus samenwerken. De gastouder laat het kind bv. zelf aan -en uitkleden (autonomie), en kijkt of het kind zo nodig om hulp vraagt aan andere kinderen (of aan de gastouder zelf) en stimuleert dit waar kan.

Imitatie. Doormiddel van bijvoorbeeld rollenspel, als spelen met poppen, of in een voorleesverhaal kan sociaal gedrag in beeld gebracht worden door de gastouder bij de kinderen en door kinderen onderling.

Samen in balans. Samenspel hoort grotendeels in balans te zijn, iedereen moet de aandacht kunnen krijgen in bv. beurten geven en nemen. De gastouder zorgt dat de kinderen aan kunnen sluiten bij het spel van anderen. Maar ook hier moet balans in zijn, alleen spelen mag ook wanneer daar behoefte aan is.

Oplossend vermogen. De gastouder laat de kinderen in eerste instantie zelf een conflict oplossen. Vanaf de zijlijn biedt zij wel steun en begeleiding bij het oplossen van een conflict.

De wereld in. Sociale competenties worden niet alleen gestimuleerd binnen de opvang. Maar ook op andere momenten als tijdens het doen van boodschappen, bij de kinderboerderij en in de speeltuin.

Om deze vaardigheden verder te ondersteunen kan de gastouder letten op het zelf initiatief nemen van het kind of dat het kind steeds volgt en hier proberen een balans in te creëren.

De kans om waarden en normen eigen te maken.

Waarden en normen zijn het uitgangspunt van wat iemand doet of zegt. Ze hebben invloed op het kind en op de omgeving waar het kind deel van uitmaakt. Kinderen moeten de kans krijgen zich de normen en waarden van de samenleving waarvan zij deel uitmaken eigen te maken. Een gastouder heeft hierbij een voorbeeldfunctie. Een kind wordt gevormd door de omgang met andere kinderen en volwassenen. Kinderen leren normen en waarden in de relatie, communicatie en interactie tussen kinderen onderling en tussen kinderen en volwassenen. Het is van belang dat de gastouders en ouder(s) communiceren over wat de wensen zijn in de opvoeding, voedingsaangelegenheden, omgang en regels met betrekking tot elkaar en de kinderen. Dit hoeft niet altijd op één lijn te liggen, kinderen leren er ook veel van als iets in de ene omgeving wel kan/ mag en in de andere omgeving niet. Door hier open over te communiceren voorkom je onduidelijkheden en is het naar het kind toe duidelijk wat waar wel/ niet mag.

Waarde.
Het belang of het gewicht dat je ergens aan hecht. Wat men belangrijk vindt.

Norm.
Een manier van handelen waarnaar een groep mensen zich kan richten. Een soort regel.

Kinderen leren spelenderwijs op een respectabele manier met elkaar om te gaan. In haar handelen en houding brengt de gastouder normen en waarden over op de kinderen.

Enkele normen en waarden die binnen de opvang naar voren kunnen komen zijn:

Respect hebben. Respect voor elkaar; mogen zijn wie je bent. Ieder kind is een individu en alle kinderen zijn verschillend (gesloten, druk, verlegen) en dat is allemaal goed. Maar ook respect hebben voor de ruimte en de materialen, door bijvoorbeeld niet met speelgoed te gooien.

Oog hebben voor elkaar. We groeten elkaar bij binnenkomt en naar huis gaan.

'Fouten' maken mag. Door iets te proberen kun je leren. Fouten maken hoort daar ben. We zeggen sorry en we lossen het op.

Grenzen stellen. Als iemand 'nee' zegt dan stoppen we.

Huilen mag. We praten over gevoelens en emoties. Elk gevoel en elke emotie mag er zijn.

Positieve instelling. We zijn lief voor elkaar. We benaderen elkaar op een positieve manier en stimuleren elkaar door complimentjes te geven.

De gastouders kunnen meer vertellen over de waarden en normen die zij belangrijk vinden in de opvang. Deze zullen ook terug te vinden zijn in het pedagogisch werkplan en de huisregels.

Welbevinden

Blijf maar
mooi
jezelf!

Het kind staat centraal bij TOBi, het is dan ook van groot belang dat hij of zij zich prettig voelt. Kinderen die lekker in hun vel zitten en zich betrokken voelen bij hun omgeving, kunnen zich optimaal ontwikkelen.

Daarom kijken we bij TOBi ook naar het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. We verdiepen ons in wat het kind bezig houdt, waar de interesses liggen en proberen we daar zoveel mogelijk op in te spelen. De rol van ouder(s) is daar heel belangrijk bij. Als we weten wat er thuis speelt en ouder(s) weten wat er op de opvang gebeurt, dan krijgen we een compleet beeld en kunnen we elkaar versterken.

Mind like a
child with a
touch of an
adult

Welbevinden.

Kinderen die zich welbevinden voelen zich 'Als een vis in het water'. Ze spelen, alleen en samen, hebben plezier en genieten van de dingen om hun heen. Ze kunnen zich verwonderen om de dingen die op hun pad komen en stralen vitaliteit uit. Ze zijn ontspannen en stellen zich vaak open op.

Betrokkenheid.

Betrokkenheid is de staat waarin kinderen zich verbinden wanneer ze intensief met iets bezig zijn. Het tongetje dat uit een mond komt bijvoorbeeld. Ze zijn gemotiveerd om aan de slag te gaan. Wanneer iets moeilijk is, is de betrokkenheid vaak lager, er vindt dan uitdaging plaats en de mogelijkheid tot ontwikkelen. Wanneer een vaardigheid dan eigen gemaakt is, wordt de betrokkenheid weer groter. 'Ik kan het' en doe het graag.

It takes a
village to
raise a
child.

Wanneer er verandering plaats vindt in het welbevinden of de betrokkenheid zal de gastouder hier ook over in gesprek gaan met de ouder(s). Zo kunnen we er samen weer naar toe werken dat het kind zich weer prettig voelt. Bovengenoemde competenties zullen hierbij belangrijke handvatten zijn.

Algemene informatie gastouderopvang bij TOBi

Algemene informatie over TOBi is terug te vinden in de algemene voorwaarden. Hieronder nog een kleine opsomming van belangrijke onderdelen van de gastouderopvang die bij dragen aan het pedagogisch klimaat van de opvang.

Algemeen eisen opvanglocatie.

Jaarlijks wordt de risicolijst veiligheid en hygiëne door TOBi afgenomen. De afspraken hierin worden nageleefd door de gastouder. Waar nodig begeleidt TOBi de gastouder bij eventuele aanpassingen.

De opvanglocatie is te allen tijde rookvrij en voorzien van voldoende en goed functionerende rookmelders conform de eisen uit het geldende bouwbesluit.

Eisen speelruimte.

Speelgoed is gevarieerd en uitdagend. Het is afgestemd op de ontwikkeling van de kinderen.

Het speelgoed stimuleert het sociaal, cognitief, motorisch en creatief spel van het kind.

De speelruimte is pedagogisch verantwoord en veilig.

Eisen slaapruiimte

De slaapruiimte is een aparte goed geventileerde ruimte.

De bedjes zijn bij voorkeur vaste ledikantjes. Bij gebruik van campingbedje mag alleen het bijgeleverde matras gebruikt worden.

Eisen buitenspeelmogelijkheden

Eigen tuin of buitenspeelplaats in directe omgeving die voldoet aan de veiligheidsnormen.

Speeltoestellen worden goed onderhouden en bevinden zich op een zachte ondergrond.

Kindratio.

De gastouder mag maximaal 6 kinderen van 0-13 jaar gelijktijdig opvangen.

De eigen kinderen van de gastouder tellen tot de leeftijd van 10 jaar mee in de kindratio.

De gastouder mag maximaal 5 kinderen tot 4 jaar opvangen, waarbij rekening houdend met maximaal 4 kinderen tot 2 jaar.

Onder het jaar mag een gastouder maximaal 2 baby's opvangen.

Achterwacht

Het is de gastouder niet toegestaan de kinderen alleen te laten of aan toezicht van derden over te laten. In zeer incidentele gevallen kan hiervan afgeweken worden, uitsluitend na voorafgaand overleg met de betrokken ouder(s) en TOBi. De gastouder heeft middels het achterwachtformulier een achterwacht geregeld voor calamiteiten bij opvang vanaf 3 kinderen. De achterwacht is binnen 15 minuten ter plaatse. Het lijkt er op dat deze regels in 2025 gaan veranderen en dat er te allen tijde een achterwacht beschikbaar moet zijn.

